1 : 75 000 LV EE

ŪDENSTŪRISMA KARTE

VEETURISMI KAART

116 KM AR LAIVU / PAADIGA

3 MARŠRUTI / MARSRUUTI

3 DIENAS / PÄEVA

Latvija • Igaunija / Läti • Eesti

Vaidava Mustjõgi

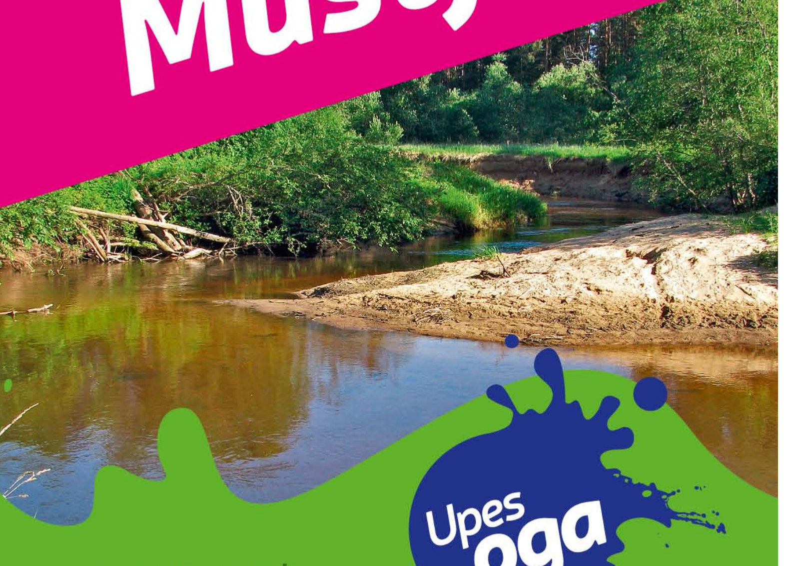

www.upesoga.lv
www.seikleveel.ee

Upes oga

Apzīmējumi / Legend

attālums līdz upei	●—┤	*vahemaa veekoguni*
viesnīca, viesu māja		*hotell, külalistemaja*
jauniešu mītne		*hostel*
lauku māja		*talu, puhkemaja*
kempings		*kämping*
atpūtas vieta		*puhkekoht*
stāvvieta	P	*parkla*
gultasvietu skaits		*voodikohtade arv*
pirts		*saun*
ēdināšana		*toitlustus*
telšu vietas		*telkimiskohad*
sporta laukumi		*spordiväljakud*
laivu noma		*paadi rent*
par brīvu		*tasuta*
maksas	€	*tasuline*
piknika galdi, soli		*pikniku laud, pink*
ugunskura vieta		*lõkkekoht*
sausā tualete		*kuivtualett*
dzeramais ūdens		*joogivesi*
elektrība		*elekter*
nojume		*varjualune*
veikals		*pood*
degvielas uzpildes stacija		*bensiinijaam*
kafejnīca		*kohvik*
gājēju tilts		*jalakäijate sild*
ūdensdzirnavas		*vesiveski*
krāces		*kärestik*
metri virs jūras līmeņa	**MVJL**	*meetrit mere pinnast*
apskates vietas	4	*vaatamisväärsused*
tūrisma pakalpojumi	1	*turismiteenused*
maršruta sākums/beigas	A	*marsruudi algus/lõpp*
maršruti pa ezeriem	- - -	*marsruuti järvedes*
attālumi, km	45 1km	*kaugus, km*

Tūrisma informācijas centri / Turismiinfokeskused: i

Alūksnes TIC / Alūksne TIK
+371 64322804, 29130955,
Pils iela 25A, Alūksne, www.aluksne.lv

Apes TIC / Ape TIC
+371 64322273, Skolas iela 4, Ape,
www.apesnovads.lv

Izdevējs / Väljaandja:
Vidzemes plānošanas reģions / Vidzeme Arenduskeskus
Kartogrāfija / Kartograafia:
SIA "Karšu izdevniecība Jāņa sēta"
Foto / Piltide autor: *A. Gaidis, Apes TIC / Ape TIC, Campo*

Estonia Latvia Programme — European Union
Linking Estonia and Latvia
Part-financed by the European Regional Development Fund
RIVERWAYS
VIDZEME CELŠ VED AUGŠUP!

Svarīgi zināt!

- Kad esi laivā, necelies kājās – apgāzīsies!
- Svarīgas lietas glabā ūdens necaurlaidīgā maisā!
- Hermētiski iepakotam jābūt vismaz vienam mobilajam telefonam ar laivu iznomātāja telefona numuru!
- Laivojot vēsākā laikā, ņem līdzi otru apģērba kārtu.
- Aiz tevis upe paliek tīrāka – atkritumus ņem līdzi, neatstājot tos apmetņu vietās!
- Atcerieties, ka makšķerēšana un spiningošana Vaidavā Igaunijas teritorijā ir aizliegta!

Soovitused ja nõuanded!

- Ärge tõuske paadis olles püsti – kukute ümber!
- Hoidke väärtuslikke esemeid veekindlas kotis!
- Paadis peaks olema vähemasti üks mobiiltelefon, mis on hermeetiliselt suletud, koos paadi rendileandja kontaktnumbriga!
- Jahedamal ajal võtke kaasa teine kiht riideesemeid
- Peale teid peaks jõgi jääma puhtamaks – võtke oma prügi kaasa, ärge jätke seda puhkealale!
- Pidage meelest, et kalapüük ja spinning on Vaidava Eesti territoorimile jääval osal keelatud!

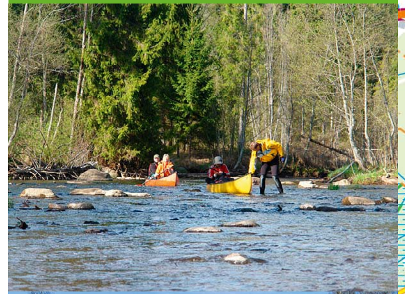

1 MURĀTA EZERS (A)
EE / Murati järv

B Tilts
EE / Sild

2 Saltupītes ieteka
EE / Saltupīte suue

3 Ziemeru muiža — 800 m
Muižas ansamblis celts 1786.–1890. g. Viens no baronu fon Volfu dzimtas īpašumiem Vidzemē.
EE / Ziemeru mõis
Mõisaansambel on ehitatud aastatel 1786.-1890. Tegemist on ühega parun Von Volfu suguvõsa valdustest Vidzemes.

C Autoceļa V386 tilts
EE / Maantee V386 sild

4 Šļukuma dzirnavu vieta
EE / Šļukuma veskite asukoht

D Autoceļa V383 tilts
EE / Maantee V383 sild

E Autoceļa V384 tilts
EE / Maantee V384 sild

5 Atpūtas vieta
EE / Puhkeala

6 Sena tilta vieta
Sena tilta paliekas ar iespaidīgu granīta "ledlauzi". Upei ļoti stāvi krasti.
EE / Vana silla koht
Vana silla sambad koos massiivse graniidiga "jäämurdja". Jõel on väga järsud kaldad.

7 LĪČKALNI

8 Karvas HES (F)
Ūdenskrātuve 40 ha platībā.
EE / Karva HEJ. Veehoidla 40 ha.

9 Karvas kroga ēka
Kroga ēka, vēlāk tautas nams.
EE / Karva kõrtsihoone
Hilisemalt rahvamaja.

10 HIPPO PRIEKS — 400 m
Izjādes, jāšanas apmācība. Ekskursijas iepriekš pieteikt.
EE / Ratseretked, ratsutamise koolitused. Ekskursioonid peab eelnevalt ette broneerima.

11 LIEPUKALNI (G)

12 Piemiņas akmens Ā. Liepaskalnam — 200 m
Piemiņas akmens (tēlnieks A. Zelčs) uzstādīts apvidū, kur dzīvoja un trenējās pasaules rekordists soļošanā Ādolfs Liepaskalns (1910–1972).
EE / Mälestuskivi A. Liepaskalns mälestuseks
Mälestuskivi (skulptor A. Zelčs) on püstitatud kohta, kus elas ja treenis kiirkõndimise maailmarekordi omanik Ādolfs Liepaskalns (1910–1972).

13 Z/s "Miķeļi" kokaudzētava — 50 m
+371 29429008, www.mikeli.lv
Ekskursiju pieteikt iepriekš.
EE / "Miķeļi" puukasvatus
Ekskursioon tuleb eelnevalt ette broneerida.

14 KALNARUŠĶI — 2,2 km
×60
+371 26594554,
www.kalnaruski.lv
Skatu tornis, dzīvnieku apskate. Ēdināšanu un ekskursiju saimniecībā iepriekš pieteikt.
EE / Vaatetorn, loomade vaatamine. Toitlustus ja ekskursioon tuleb eelnevalt ette broneerida.

15 MELDERI — 50 m
×45
+371 20379986

16 Zivju audzētava "Krāces" — 50 m
+371 29355177
Foreļu makšķerēšana, loma grilēšana, žāvēšana. Zivju degustācijas pieteikt iepriekš.
EE / Kalakasvatus "Krāces"
Forellipüük, kala grillimine, suitsutamine. Kalade degusteerimine tuleb eelnevalt ette broneerida.

17 Grūbes ūdenskritums un HES (H)
+371 29496005
Vaidavas upe, šķērsojot dolomīta iežu slāņus, izveidojusi 12 m platu divpakāpju ūdenskritumu (augstums 4,2 m). Šeit 18. gs. bijušas dzirnavas, vēlāk papes fabrika un spēkstacija. 1999. gadā atjaunota Grūbes HES. Apskati pieteikt iepriekš. Apskatāmi dolomīta atsegumi un avoti, vecās HES turbīnas. Piknika paviljoni.
EE / Grūbe kosk ja HEJ
Kohas kus Vaidava jõgi voolab üle dolomiidist seina, on 12 m lai kaheastmeline juga (kõrgus 4,2 meetrit). Siin asusid 18. sajandil veskid, hiljem papitehas ning elektrijaam. 1999. aastal taastati Grube HEJ. Külastus tuleb ette broneerida. Näha saab dolomiidist paljandeid ning allikaid, vanu HEJ turbiine. Paviljonis on pikniku võimalus.

Laivu noma / Teenusepakkuja

C	*Kanoe / Kanuu*
K	*Kajaks / Süst*
S	*Jūras kajaks / Meresüst*
I	*Piepūšamā laiva / Kummipaat*
SUP	*Airdēlis / Aerusur*
R	*Pontonu plosts / Ujuvparv*
SOT	*SOT-kajaks / SOT-süst*

Ahja Matkad OÜ C
+372 5836 9804,
www.ahjamatkad.ee

ASMK (Alar Siku Matkaklubi) MTÜ
+372 5094701, www.asmk.ee

Campo C K I
+371 29404049, www.laivas.lv

FF laivas C K I R
+371 27852852, www.fflaivas.lv

Nakatu Turismitalu C
+372 513 4024, www.nakatu.ee

Punda Kanuumatkad
+372 5286496, pundakanuu@hot.ee

Veetee OÜ C K R
+372 506 0987; www.veetee.ee

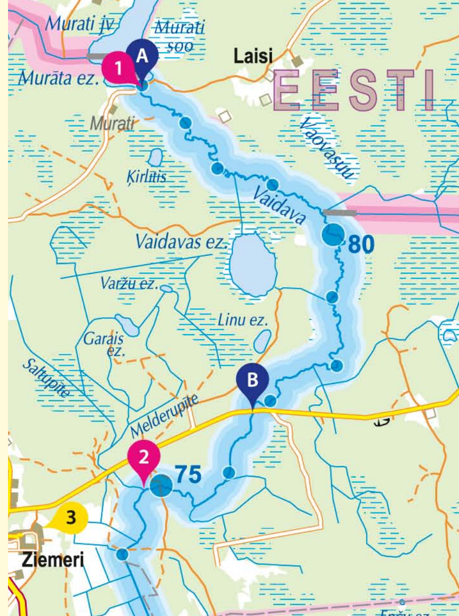

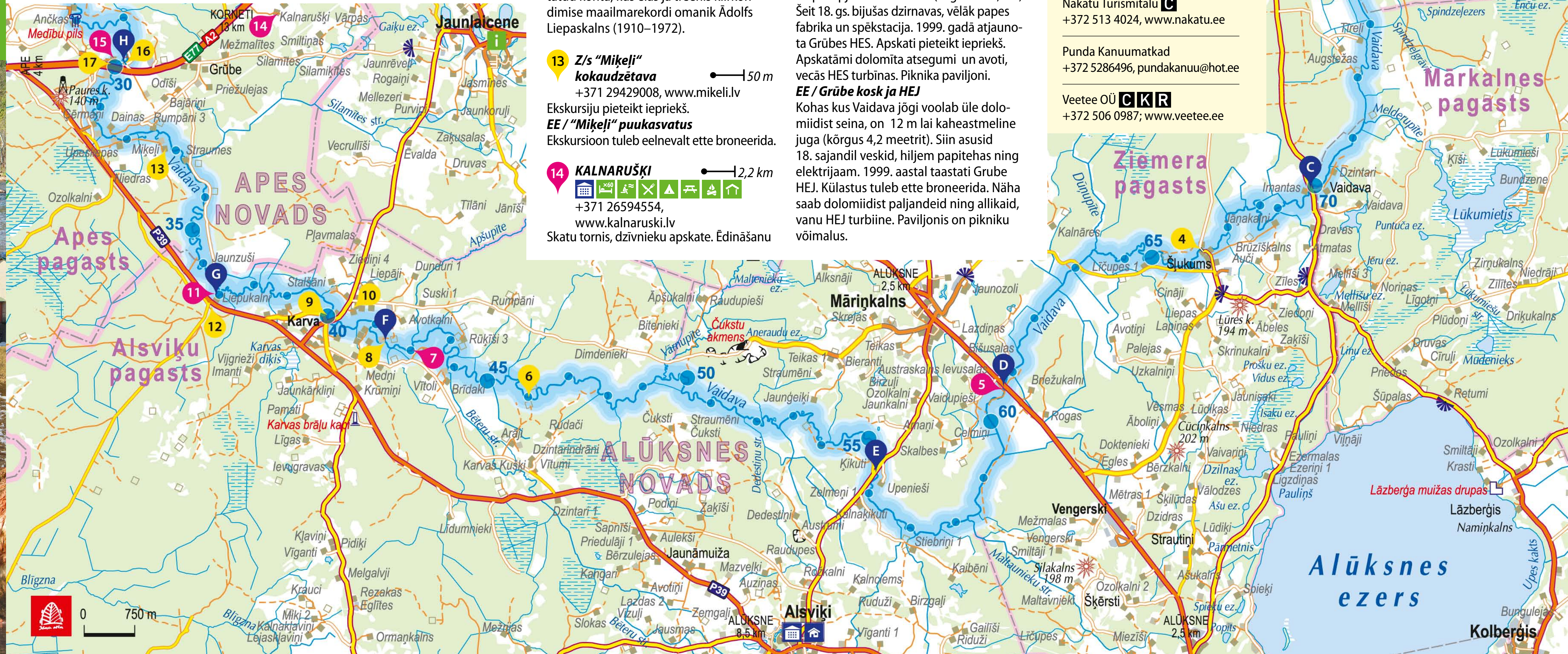

LV Skaists meža ceļš aizlokās līdz pussaliņai Murāta ezera krastā, un te ir kā kaut kur dzirdētā pasakā – ceļa galā, zemes malā būs maza būdiņa, un aiz tās sāksies Upe. Šeit tā arī ir, un zemes malas sajūtu pastiprina te ieraktais robežstabs. Vaidavas izteka no Murāta ezera (A) ir niedrēm apaudzis līcis. Iekāpjot kajakā un paairējot tālāk no dzīvības pārpilnības sanošajā niedru mežā, var sajust pirmo ūdens kustību. Upe ir dzimusi.

Vaidava uzskatāma par vienu no interesantākajām aktīvā ūdenstūrisma upēm Latvijā.

Pirmos 10 plūduma kilometrus Vaidava, trakus līkumus mezdama, tek pa vareniem skujkoku mežiem apaugušu ieplaku. Upe ir sekla, un tās dibenu klāj smiltis. Krastos pārsvarā ir niedrājs, kurā bebri dara savu darbu. Aizgāzumu un nebraucamu koku šķēršļu šeit ir gana, tādēļ vislabākā laiva šim posmam ir vienvietīgs SitOnTop kajaks. Posma beigās nedaudz nepatīkamu pārsteigumu sagādā bagarēts posms. Tā beigās ir interesants koka tilts pie Imantu mājām (C).

Atsākas Vaidavas dabiskais tecējums, taču upe ir mainījusies – krasti kļuvuši augstāki, bet tecējumā aizvien vairāk parādās akmeņi. Potenciāli bīstama vieta ir pie Šļukuma ūdensdzirnavu drupām – te vecā aizsprosta barjera veido interesantu krāci, kas turpinās pašu dzirnavu vecajos akmeņos. Augstā ūdenslīmenī šeit iepriekšēja pieredze ir obligāta, bet zemā – šī vieta ir nebraucama un ir apnesama.

Pie V383 (Jaunlaicene–Alūksne) ceļa tilta (D) ir ērta piebraukšana, un šeit var mēģināt sākt laivot upi ar kanoe laivām. Tālākais posms līdz Karvas HES (F) ir nemitīgu līkumu un straujteču kaskāde. Pie Ķikutu dzirnavu drupām (tūlīt aiz V384 ceļa tilta (E)) augstā ūdenslīmenī jābūt uzmanīgam – upe met trīs 90 grādu līkumus ļoti tuvu cits aiz cita. Koku aizgāzumi turpinās, bet daudzi no tiem ir apbraucami. Karvas HES uzpludinājums ir gleznains ezers ar nolaideniem krastiem, kas iepriecē ar mozaīkveida lauksaimniecisku ainavu.

Aiz Karvas HES meži atkāpjas un Vaidavas skrējiens turpinās pa Latvijai raksturīgo krūmāju apaugu. Pie E77 (Rīga–Pleskava) ceļa tilta ir Grūbes HES (H) ar jaukām apmetnes vietām. No šejienes līdz ietekai Mustjegi (L) ir vienas dienas laivojums.

Apē (I) nevar nepamanīt Raganu klintis – gleznainus smilšakmens atsegumus Vaidavas kreisajā krastā. 8 km aiz Apes ir Vastse-Rosas HES (J), pie kura kreisajā krastā ir labas apmetņu vietas. Interesants apskates objekts šeit ir serpentīnveida zivju ceļš gar aizsprostu.

Aiz Vastse-Rosas Vaidava sāk zaudēt straujumu un šarmu. Krastos parādās kārklu audzes, bet lēnajos ielīčos krājas palu nestie koki. Saprātīgi ir laivojumu beigt pie Vaidavas ietekas Mustjegi, bet, ja ceļojums paredzēts līdz Naha-Saru tiltam (Q), tad jārēķinās, ka Mustjegi ir nepārtrauktu meandru, atteku, palieņu pļavu un kārklu labirints. Tālāk līdz ietekai Gaujā upe piemērota atpūtas braucieniem.

EE Ilus metsarada lookleb kuni poolsaareni Murata jõe kaldal, mis tundub muinasjutulisena – tee lõpus, seal kus lõpeb maa, asub väike onn, mille tagant algab jõgi. Siin ongi kui muinasjutus ning maailma ääre tunnet süvendab veelgi siia maa sisse kaevatud piiripost. Murata järvest (A) algav Vaidava jõe lähe on pilliroogu kasvanud laht. Istudes kajakisse ning aerutades läbi pilliroorägastiku tunnete esimest vee liikumist. Jõgi on alanud.

Vaidavat peetakse üheks huvitavamaiks jõeks aktiivse veeturismi nautijale kogu Lätis.

Esimesed 10 kilomeetrit voolab Vaidava läbi võimsa okaspuumetsa visates metsikuid käänakuid. Jõgi on madal ning liivase põhjaga. Kaldaääri katab enamjaolt pilliroog, kus koprad teevad oma tööd. Alla kukkunud puude poolt tekitatud mittesõidetavaid takistusi on antud marsruudil palju, mistõttu selle läbimiseks on kõige sobivam paaditüüp ühekohaline pealeistutav süst. Lõigu viimases osas on ebameeldivaks üllatuseks süvendatud lõik. Selle lõpus on huvitav Imanta maja (C) juurde jääv puusild.

Vaidava jätkab oma loomulikku voolamist, kuid jõgi muutub – kaldad muutuvad kõrgemaks ning jõe põhjas on järjest enam kive. Võimalik ohtlik koht on Šļukuma vesiveski varemete juures – vana tammibarjäär tekitab siin huvitava kärestiku, mis voolab üle veski vanade kivide. Kõrgvee ajal on siin eelnev kogemus kohustuslik, kuid madalvee ajal on siin jõgi mittesõidetav ning paat tuleb takistusest ümber viia.

V383 (Jaunlaicene – Aluksne) tee silla juured (D) on mugav maabumiskoht ning siit alates võib üritada läbida marsruuti ka kanuude peal. Edasisel lõigul kuni Karva HEJ-ni (F) on lõpmatud käänud ning kärestike rägastik. Ķikutu veski varemete juures (kohe peale V384 tee silda (E)) tuleb kõrgvee ajal olla ettevaatlik – jõgi viskab kolm üksteisele lähestikku jäävat 90 kraadist kurvi. Langenud puude poolt tekitatud takistused jätkuvad, kuid paljud neist on siiski sõidetavad. Karva HEJ veehoidlaks on ilus maaliline järv madalate kallastega, mis rõõmustab mosaiigitüüpi põllumaadega.

Peale Karva HEJ metsad lõppevad ning Vaidava jätkab looklemist läbi Lätile omase võsa. E77 (Riia – Pleskava) tee silla juures on Grube HEJ (H), kus on ka tore puhkeala. Siit kuni jõe suubumiseni Mustjõkke (L) on ühepäevane retk.

Apel (I) on võimatu mitte märgata Raganu (Kuradi) kaljuseina – maalilist liivakivipaljandit Vaidava vasakul kaldal. 8 km peale Apet jääb Vastse-Roosa HEJ (J), mille vasakul kaldal on hea puhkeala. Huvitavaks vaatamisväärsuseks on siin tammi ääres olev kalatee.

Peale Vastse-Roosat kaotab Vaidava oma kiiruse ja šarmikuse. Kallastele ilmnevad hiiepuud ning aeglastesse kurvidesse on kogunenud suurvee poolt kantud puutakistused. Sõuderetk on mõistlik lõpetada Vaidava suubumisel Mustjõkke, kuna kuni Nahka-Saru tee sillani on Mustjõgi on jõekäärude, kraavide, lammide ja okste labürint. Alates Nahka-Saru tee (Q) sillast kuni Koivani / Gaujani on Mustjõgi aga meeldiv, rahulikult vooklev jõgi, mis sobib ka peredele.

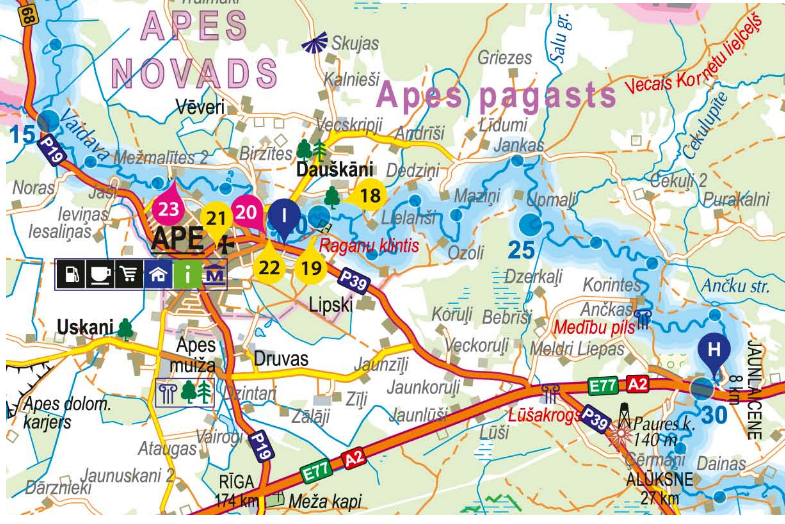

MARŠRUTI UN PIEEJAS PUNKTI UPEI / VEETURISMI MARSRUUDID JA JÕELE JUURDEPÄÄS

Gauja / Koiva – Tellingumäe – Tilts / Sild – 4,8 – Hargla – 12 km – Nahka – Saru tilts / sild – 6,5 – Mustjõgi – 11 km – Dzirnavu aizsprosts / Vesi tamm – 7 – Ape – 10 – Grūbes aizsprosts / Grube tamm – 7 – Liepukalni – 5 – Karvas HES / Karvas HEJ – 14 km – Tilts V384 / Sild V384 – 5 – Tilts V383 / Sild V383 – 9 km – Tilts V386 / Sild V386 – 7 km – Tilts / Sild – 7 – Murata ezers / Murata järv

Upes kritums / Jõe langus

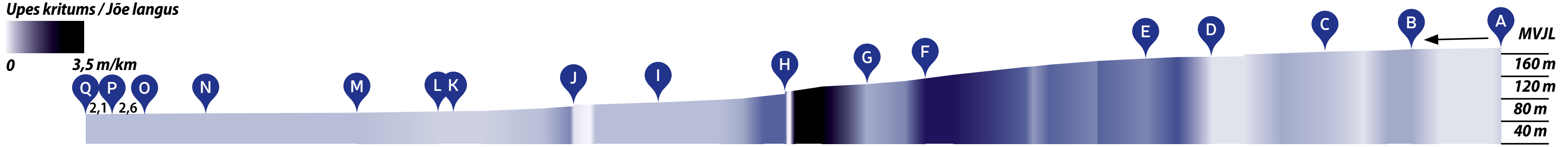

I APE

18 Dzenīšu vītols 50 m

Vētru nesaudzētā, bet joprojām iespaidīgā vītola apkārtmērs jau sasniedzis 10 m. Ceļotāji savus novēlējumus kokam atstāj īpašā pastkastītē.
EE / Dzenīši paju. Tormide poolt mõjutatud, kuid endiselt võimsa paju ümbermõõt on 10 m. Retkelised jätavad siin oma soovid spetsiaalsesse postkasti.

19 Raganu klintis
Teikām apvītās klintis ir 8–10 m augsts un līdz 100m garš smilšakmens atsegums.
EE / Raganu (Kuradi) kalju
Legendidest tuntud kalju on 8–10 m kõrge ning kuni 100 m lai liivakivi paljand.

20 D. Ozoliņa Apes vidusskola 50 m
+371 26182668
Skolas muzeja apmeklējumu iepriekš pieteikt.
EE / D. Ozoliņš Ape Keskkool
Eelneval kooskõlastamisel on võimalik külastada kooli muuseumit.

21 Apskates objekti Apē
+371 22037518, 64322273,
www.apesnovads.lv
Vēsturiskais centrs ar bruģēto Pasta ielu, Sv. Mateja Apes evaņģēliski luteriskā baznīca, Vecā Jaunrozes skola un parks, piemiņas akmeņi folkloristam Dāvim Ozoliņam un matemātiķim Aivaram Liepam, Sīkzaru, Dvīņu un Vilkaču priedes, Elīnas Zālītes memoriālā māja (apmeklējumu iepriekš pieteikt +371 26388665).
EE / Ape vaatamisväärsused
Ajalooline keskus koos munakividest Pasta tänavaga, Püha Mateuse Ape evangelismi luterikirik, Vana Jaunroze koolipark, mälestuskivi folkloristi Dāvis Ozoliņsi ning matemaatiku Aivars Liepsi mälestuseks, Lühioksalised Kaksikute ja Libahuntide männid, Elīna Zālīte memoriaalmaja (ekskursioon tuleb eelnevalt ette broneerida +371 26388665).

22 Vaidavas dabas taka
+371 22037518
Sākas pie D. Ozoliņa Apes vidusskolas. Takas garums 1,5 km.
EE / Vaidava loodusrada
Rada algab D. Ozoliņš Ape Keskkooli juures, raja pikkus 1,5 km.

23 Čigānu līcis
+371 29111024
EE / Mustlaste laht

24 Mežabrāļu saimniecība
+ 372 5230850,
www.metsavennatalu.ee
Tematiski mežabrāļu vēstures pasākumi. Mežabrāļu bunkuru apskate. Ēdināšana grupām no 20 cilvēkiem, iepriekš piesakoties.
EE / Metsavendade talupidamine
Temaatilised metsavendade ajalooüritused. Metsavendade punkrite vaatamine. Grupi toitlustus alates 20 inimesest, eelneval kooskõlastamisel.

25 Vastse-Rosas HES (J)
Serpentīnveida zivju ceļš.
EE / Vastse-Roosa HEJ. Kumer kalatee.

B Tilts
EE / Sild

L Ieteka Mustjegi
EE / Suubumine Mustjõkke

26 Saru svētais mežs 500 m

Aizgājēja piemiņai krusta iegriešana dzīvā kokā ir Dienvidigaunijā līdz mūsdienām saglabājusies tradīcija. Krustu kokā grieza, lai aizgājēja dvēsele rastu mieru un nenāktu mājās spokoties. Pēc senas tradīcijas bēru gājieni apstājas uz Valgas–Veru apriņķu robežas un aizgājēja piemiņai tiek iegriezts ceļmalas kokā krusts. Kokus ar iegrieztiem krustiem var pamanīt pusotra kilometra garumā.
EE / Saru Ristimets
Lahkunu mälestuseks elavasse puusse risti lõikamine on Lõuna-Eestis tänapäevani säilinud vana komme. Rist lõigati selleks, et surnu hing leiaks rahu ega tuleks koju tagasi kummitama. Vana tava kohaselt peatuvad matuserongid Valga–Võru maakonna piiril ja lahkunu mälestuseks lõigatakse teeäärsele puule rist. Ristiga puid võib tee ääres näha pea pooleteise kilomeetri ulatuses.

M Nahka–Saru ceļa tilts
EE / Nahka–Saru tee sild

27 Valgemegi
Devona smilšakmens atsegumi, kas sākas gandrīz pie pašas ūdens robežas, augstums 3,5 m un garums 38 m. Atsegumā ir plaisai līdzīga ala, no kuras iztek avots.
EE / Valgemägi. Otse veepinnalt algava Devoni liivakivi paljandi kõrgus on 3,5 m ja pikkus 38 m. Paljandis on lõhetaoline koobas, millest väljub allikas.

28 Harglas kapela un kapi 800 m
Harglas kapi ierīkoti ap 1773. gadu. Kapu kapelā, kas celta 1781. gadā, var apskatīt septiņas dabīgas mūmijas, kas ir saglabājušās no 17. gs. 80. gados apbedītiem pieaugušajiem un diviem zīdaiņiem, domājams, ģenerālmajora fon Vasermaņa ģimenes. Kapos ir piemineklis par godu draudzes dibināšanas 300. gadadienai.
EE / Hargla kabel ja kalmistu
Hargla kalmistu asutati 1773. aasta paiku. Kalmistul asuvas kabelis, mis ehitati 1781. aastal, on looduslike muumiatena on säilinud seitse 1780. aastatel maetud täiskasvanut ja kaks imikut, tõenäoliselt kindralmajor von Wassermanni perekond. Kalmistul asuv mälestuskivi avati kihelkonna moodustamise 300. aastapäevaks.

29 Harglas baznīca 700 m
Akmens baznīca celta 1821. gadā. Līdz mūsdienām ir saglabājušās ārdurvis un ažūri gaisīgie logu rāmji. Baznīcas rota – Emila Jakobsa (1802–1866) radītā glezna „Noņemšana no krusta" Londonas altārgleznu konkursā saņēma zelta medaļu.
EE / Hargla kirik
Kivist kirik valmis 1821. Aastal, millest. On säilinud algupärased välisuksed ning ažuurne ehisraamistikku meenutav aknakujundus. Kiriku ehe – Emil Jacobsi (1802–1866) poolt maalitud „Ristilt mahavõtmine" pälvis Londonis altarimaalide võistlusel kuldmedali.

30 Harglas upurpriede 600 m
Aptuveni 300 gadus veca svētā priede aug pretī Harglas baznīcai Valgas–Veru šosejas pretējā pusē. Tautā koks ir saukts arī par ērču priedi – uzskatīja, ka vecās priedes zaros slēpās ērces – mantas aizvilinātājas. Jaunie pāri, kas Harglas baznīcā svētību saņem, dažkārt dodas pie svētā koka un tā zaros iesien krāsainas lentes.
EE / Hargla ohvrimänd, pühä pettäi
Umbes 300-aastane püha pedajas kasvab Hargla kiriku vastas teisel pool Valga–Võru maanteed. Rahvas on kutsunud teda ka puugipedajaks – arvati, et vana männi okstes varjuvad varavedajad, puugid. Noorpaarid, kes Hargla kirikus enda laulatada lasevad, käivad teinekord pühapuu okste külge linte sidumas.

N Hargla

O Tahevas–Latvijas tilts
EE / Taheva–Läti sild

31 Gaujas–Mustjegi upes ainavu liegums. Uz Igaunijas dienvidu robežas atrodas ainavu liegums, Igaunijas–Latvijas robežupe Gauja un Mustjegi upe, kas ietek Gaujā. Gaujai raksturīgas ir vecu ozolu, liepu un apšu ieskautas pļavas. Tā ir vienīgā vieta Igaunijā, kur dabīgos apstākļos aug Eiropas segliņš un leknajās pļavās ganās Herefordas liellopi. Tellingumē pakājē, kur atrodas ugunskura vieta, tur ir izveidoto 6 veloceliņu sākums (tai skaitā Gaujas kultūras mantojuma taka). Takas ir aprīkotas ar virziena zīmēm un informācijas stendiem. Gar veloceliņiem ir izveidotas telšu un ugunskura vietas. Veloceliņu garums ir 21–60 km.
EE / Koiva-Mustjõe maastikukaitseala
Eesti lõunapiiril asuva kaitseala keskmeks on Eesti-Läti piirijõgi Koiva ja temasse suubuv Mustjõgi. Koiva sümboliks on vanade tammede, pärnade ja haabadega puisniidud. Ainsana Eestis võib siit leida ka looduslikult kasvavat harilikku kikkapuud. Puisniidu alad on Herefordi lihaveiste karjamaaks. Tellingumäe jalamil paikneva lõkkekoha juurest saavad alguse piirkonna 6 rattarada (sh Koiva pärandkultuurirada), mis on varustatud suunaviitade ja infotahvlitega. Radade äärde jäävad telkimis- ja lõkkekohad. Radade pikkus on 21–60 km.

32 Tellingumē ugunskura vieta, skatu tornis, veloceliņi (P)
Tellingumē ir izveidots 24 m augsts skatu tornis, ugunskura klajumā koka šķūnis ar pajumti un lāvu, šūpoles.
EE / Tellingumäe lõkkekoht, vaatetorn, rattarajad. Tellingumäele on rajatud 24 m kõrgune vaatetorn, lõkkeplatsil puukuur katusealuse lavatsiga, kiik.

Q Mustjegi upes grīva
(jāinformē privātās zemes īpašnieks).
EE / Mustjoe suue (eramaa, vaja teavitada omanikku).